

"Tao Te Ching" se poate traduce *„Cartea Drumului către Adevăr”* şi aparţine filozofului chinez Lao-Tze (sau Lao-Tzu). Textul constituie baza taoismului. Foarte important de amintit e că această culegere de texte filozofice a apărut în secolul al IV-lea sau al III-lea înainte de Cristos.
Lao-Tze ne vorbeşte despre Creator sau despre Întelept, cum apare mai departe în text:

„Când îl putem numi, este puterea infinită care creează nenumăratele fiinţe, lucruri şi energii. Iată pentru ce în veşnica lipsă de dorinţe i se poate vedea esenţa.”

Citind învăţăturile filozofului chinez, nu pot să nu remarc ce înaintate cunoştinţe filozofice aveau oamenii atunci, sau…cât de puţin a evoluat gândirea omenească din Antichitate până în zilele noastre…

„Fiecare lucru şi opusul său se nasc îngemănate, greul şi uşorul se nasc unul pe altul. Cel lung determină pe cel scurt. Înaltul produce adâncul. Sunetul şi glasul se acordă reciproc. Înainte şi îndărăt decurg unul din altul. Iată de ce Înţeleptul practică doctrina Non - Acţiunii.”

Tot Înteleptul

„Pe toate fiinţele care se nasc în lume şi care îşi pun nădejdea în el, nici nu le uită, nici nu le îndepărtează. El le impulsionează şi astfel le creează merite fără a şi le însuşi. Le catalizează să se dezvolte şi nu se bizuie pe ele. Aşa câştigă el merite, dar rămâne mai presus de ele. Rămânând mai presus de ele, nici meritele nu îl părăsesc niciodată datorită detaşării sale izvorâte din înţelepciune”

„Le creează merite fără a şi le însuşi”!

Extraordinara lecţie de superioritate a Creatorului, rămas, în continuare, modest în manifestările sale, infinit în puterile sale…

Lao-Tze se ocupă de o problemă veche de când e omul pe lume: ce rămâne din noi după ce murim?

„Spiritul etern al haosului nu moare. El este acela pe care îl numim Mama Tainică a lucrurilor şi fiinţelor. Această Mamă Tainică este poarta prin care toate fiinţele vin în existenţă. Este rădăcina Cerului şi a Pământului. El fiinţează mereu, însuşirea-i creatoare şi atotputernică lucrează mereu fără trudă.”

Filozoful chinez credea (sau…ştia?) că spiritul nu moare:

„Omul a primit un spirit etern. Păstrându-şi unitatea supremă a fiinţei va fi nemuritor, va scăpa de nimicire.”

Ioan Petru Culianu în „Călătorii în lumea de dincolo” spune:

„Preoţii bardo trebuie să efectueze un ritual cu scopul de a-l îndepărta pe defunct de la încarnarea în lumile inferioare şi pline de durere, concentrându-se în egală măsură ca să împiedice sufletul să intre în oricare dintre lumi. Pentru aceasta, recurg la un set de metode pentru „închiderea uşii uterului". Într-adevăr, încep să apară nenumărate cupluri care se împerechează şi utere de toate felurile stau încolonate ca să primească sufletul. În răstimpul acesta, preoţii bardo încearcă prin toate mijloacele să convingă conştiinţa defunctului să nu intre în vreun uter. Dacă nu reuşesc acest lucru, încearcă cel puţin să îndrume sufletul rătăcitor către uterul cel mai adecvat […] Restul tratatului se referă la arta de a muri şi la pregătirea pentru starea bardo.”

„Când vei închide pentru ultima oară ochii, ei se vor deschide pe dată, fără ca tu s-o fi vrut.”

Ne spune Amin Maalouf în „Grădinile luminii”, reamintindu-ne de mişcarea religioasă numită maniheism în excepţionala sa carte. Şi la Mani, şi la filozoful chinez apare aceeaşi idee:

„ Adeptul este învăţat cum să recunoască lumina clară care se iveşte în minte la moarte şi cum să evite iluziile stării bardo, lăsîndu-se absorbit în acea lumină nirvanică."

Lao - Tze ne oferă o interesantă şi sugestivă invitaţie de a ne accepta soarta:

„Argila este modelată în formă de oală, dar golul din interior face posibilă folosirea. Pereţii sunt străbătuţi de uşi şi ferestre, golul lor îngăduie folosirea casei. Tot astfel fiinţa constituie natura lucrurilor, dar Nefiinţa permite folosirea lor."

Un fel de a spune că totul trece. Să ne bucurăm cu măsură, să ne întristăm cu măsură. Toate vin, toate trec…

„ Gloria este un lucru demn de dispreţuit, căci atunci când o ai te cuprinde teama să nu o pierzi; tot astfel eşti cuprins de nelinişte când nu o ai. De aceea se spune că gloria şi ruşinea sunt nedespărţite de teamă."

Aproape în toate pildele de înţelepciune oferite umanităţii, Lao-Tze ne pregăteşte pentru partea esenţială pe care vrea să ne-o spună.

„În vârful picioarelor nu se poate sta neclintit. Cu picioarele încrucişate nu se poate merge. Atribuindu-şi valoare, nimeni nu străluceşte. Saturând ambiţia, se scurtează traiul."

Ne pierdem vremea cu ambiţii mărunte, care nu pot fi altfel decât efemere. Ştim asta, dar perseverăm, ca şi cum pe noi ne-aşteaptă altă soartă…

TAO este calea. Cine a făcut-o?

„Înainte de Cer şi Pământ există o esenţă Absolută, o fiinţă fără formă. Este un calm profund, imaterial ce emană din ea. Ea singură există şi rămâne fără schimbări. Pătrunde pretutindeni şi este liberă de orice mărginire. Din puterea sa îşi trag obârşia Cerul şi Pământul. Nu-i ştiu numele; i se spune Suprema Cărare: TAO. Nevoit să-i atribui însuşiri, l-aş numi MARE. Mare fiind, l-aş numi de NEÎNCHIPUIT. De

neînchipuit fiind, l-aş numi INACCESIBIL. Inaccesibil fiind, l-aş numi OMNIPREZENT. Pământul se supune Cerului. Cerul se supune Cărării (TAO). TAO se supune propriei sale firi esenţiale, inefabile.”

În aceeaşi lucrare filozofică, Lao-Tze spune că

„TAO este un pătrat mare ale cărui unghiuri nu se văd. Este un vas mare ce nu poate fi cuprins. E un glas puternic pe care, ignoranţi rămânând, nu-l putem auzi. E un chip mare a cărui formă nu o putem vedea. TAO este o taină deplină. Nu se poate numi. TAO susţine şi conduce toate fiinţele către desăvârşire, şi fără ajutorul său atotputernic, nimic durabil şi valoros nu se poate realiza.”

Există o singură posibilitate de a merge spre Tao:

„ întoarcerea în nefiinţă. Modul de acţiune: fără forţare neadecvată. Toate aceste lucruri vin de la fiinţă. Fiinţa, la rândul ei, provine de la nefiinţă.”

Dar, atenţie,
”fără forţare neadecvată”…
Adică, nu oamenii trebuie să-şi hotărască momentul trecerii spre nefiinţă! O pledoarie extrem de directă şi de eficientă pentru a preţui viaţa!

Puterea spiritului şi puterea omului. Diferenţa dintre ce se vede şi ceea ce nu se vede, dar există veşnic…

„ Cel ce ştie să lege nu se foloseşte de funii, dar nu se poate desface ceea ce el a legat.”

O remarcabilă invitaţie făcută de Lao-Tze, azi poate mai valabilă ca oricând, pentru studiu:

„Cel ce cunoaşte cât de cât pe alţii este inteligent; cel ce se cunoaşte pe sine este cu adevărat

iluminat şi înţelept.”

Un alt mod de a spune „Cunoaşte-te pe tine însuţi”, extraordinara invitaţie de a ne cunoaşte pe noi înşine, scrisă pe frontispiciul templului lui Apollo din Delfi. Să te cunoşti aşa cum eşti, fără straturile de falsitate aruncate de alţii asupra ta. Sa te cunoşti aşa cum eşti, nu aşa cum iţi închipui că eşti…O problemă la care încă se caută soluţii…

Acceste cuvinte au fost spuse cu vreo 300 (poate 400) de ani înainte de Hristos. Să fi ştiut vechii înţelepţi chinezi de Sfânta Treime?

„TAO e iscat din unul. Unul l-a ivit pe doi. Doi a produs pe trei. Trei a alcătuit toate fiinţele lumii.”

Invitaţia la modestie, cumpătare şi povaţa de a fi întotdeauna „cu picioarele pe pământ”.

„Mulţumindu-te cu puţin, se înlătură nefericirea.”

O idee pe care am mai intâlnit-o la înţeleptul Lao-Tze în această carte de filozofie. O reiau:

„ Gloria este un lucru demn de dispreţuit, căci atunci când o ai te cuprinde teama să nu o pierzi; tot astfel eşti cuprins de nelinişte când nu o ai. De aceea se spune că gloria şi ruşinea sunt nedespărţite de teamă.”

Unii, prin „mult” înţeleg „glorie”. Alţii, tot prin „mult” înţeleg acumulare de bogăţii. Indiferent despre care-i vorba, teama de a nu le mai avea sau de a nu le putea dobândi duc la un singur lucru: nefericirea…

Ceea ce n-ar trebui să uităm: Ştim că nu ştim nimic. Întotdeauna mai rămâne ceva de făcut:

„Ceea ce este foarte drept tot mai este îndoit. Ştiinţa cea mai înaltă este încă prostie.”

A şti că nu ştii, este un merit; a nu şti şi a te complace în această stare penibilă este o

slăbiciune; a simţi această slăbiciune înseamnă a face un pas către depăşire. Înţeleptul, îşi simte slăbiciunea şi, trecând dincolo de ea, ajunge astfel să nu o mai aibă.”

Modestia înţeleptului Lao-Tze, ce extraordinar exemplu de urmat pentru oricine!...

„Mă tem mult să par însemnat. Marele drum este foarte cunoscut de marii Înţelepţi, însă mulţimea preferă potecile rătăcitoare ale erorii şi suferinţei.”

Câteva constatări, care, peste milenii, ar trebui cunoscute de parlamentarii noştri…

„Regulamente multe, mare sărăcie în popor; multe arme, primejdie pentru ţară; legi multe, hoţi mulţi.”

Poveţele lui Lao-Tze- speranţe pentru oricine, oricând…

„Nimic pe Pământ nu este mai moale, mai slab decât apa; şi totuşi cu câtă uşurinţă sfarmă ea tot ce este tare şi dur! Cel slab şi tenace învinge pe cel puternic; ceea ce este moale, până la urmă, biruie ceea ce este dur.”

Învăţaţi cu rapiditatea difuzării informaţiilor în zilele noastre, sau cu mijloace de călătorie rapide (nu mă refer la mijloacele noastre…), ne minunăm cum pe vremea înţeleptului Lao-Tze se puteau şti atâtea. Răspunsul este tot în cartea de înţelepciune pe care cu bucurie v-am prezentat-o azi:

„Fără a-ţi părăsi camera se poate cunoaşte universul. Fără să priveşti deloc pe fereastră se poate zări calea esenţială a cerului. Cu cât mergem mai departe, cu atât mai puţin cunoaştem. Înţeleptul cunoaşte fără să călătorească, înţelege fără să privească, îndeplineşte eficient fără să acţioneze.”